

אטהר ואתקדש

פורים

שמירת הברית

לְיִהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׁשׂוֹן וְיִקָּר. (מגילת אסתר ח, טז)

איתא בגמ' מגילה (טז, ב): "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, אמר רב יהודה: אורה - זו תורה, וכן הוא אומר כי נר מצוה ותורה אור. שמחה - זה יום טוב, וכן הוא אומר ושמחת בחגך, **ששון** - **זו מילה**, וכן הוא אומר שש אנכי על אמרתך, ויקר - אלו תפלין", ע"כ.

והק' המפרשים על דברי הגמ' דהיכן מצינו שלא קיימו כלל ישראל מצות מילה קודם הישועה, ורק אחר שנתבטל גזירת המן קיימו מצות מילה, הרי לא הוזכר כלל דבר זה במגילת אסתר.

וביאר הנתיבות המשפט (נפסרו מגילת נספחים) ע"פ מה שאמרו חז"ל שחטאו כלל ישראל שנהנו מסעודת אחשורוש. דהנה איתא בגמ' מגילה (יג, ב): "שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי: מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה? אמר להם: אמרו אתם. אמרו לו: **מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע**. אם כן שבשושן יהרגו, שבכל העולם כולו אל יהרגו. אמרו לו: אמור אתה. אמר להם: מפני שהשתחוו לצלם", ע"כ. הרי מבואר מדברי הגמ', דלא יתכן לומר שהחטא זה שנהנו מסעודתו של אותו רשע היה הסיבה שהמן הרשע גזר כלייה על כלל ישראל, שאילו כן, רק היהודים בשושן הבירה יתחייב מיתה ולא שאר כל היהודים.

אמנם איתא בדברי המדרש ליישב קו' הגמ'. וז"ל המדרש (שיר השירים רבה פט"ו, יג): "אמרו לו והלא לא אכלו סעודה אלא אנשי שושן הבירה בלבד הה"ד (אסתר ב, ט) ובמלאת הימים האלה, אמרו לו והלא **כל ישראל ערבין אילין באילין** דכתיב (ויקרא כו, לו) וכשלו איש באחיו, איש בעון אחיו", ע"כ. הרי מבואר שכיון שכל ישראל ערבין זה לזה, וכל אחד חייב בחטאו של חברו. והגם שרק היהודים בשושן נהנו מאותו סעודה, מ"מ כל ישראל נתחייבו על חטא זה.

שונא זימה

ומהו החטא שנהנו מסעודת אחשורוש, על זה אמרו חז"ל (אסתר רבה יג, ב): "**אמר המן לאחשורוש אלהיהם של אלו שונא זמה העמד להם זונות ועשה להם משה וגזר עליהם שיבואו כולם** ויאכלו וישתו ויעשו כרצונם שנאמר לעשות כרצון איש ואיש, כיון שראה מרדכי כך עמד והכריז עליהם ואמר להם לא תלכו לאכול בסעודתו של

אחשורוש שלא הזמין אתכם כי אם ללמד עליכם קטיגוריא כדי שיהא פתחון פה עם מדת הדין לקטרג עליכם לפני הקדוש ברוך הוא ולא שמעו לדברי מרדכי והלכו כולם לבית המשתה, **א"ר ישמעאל שמונה עשר אלף וחמש מאות הלכו לבית המשתה ואכלו ושתו ונשתכרו ונתקלקלו**", ע"כ [עיי"ש בכל דברי המדרש]. הרי מפורש בדברי המדרש שעיקר התכלית של סעודת אחשורוש היה כדי שיבאו כלל ישראל ויתקלקל בחטא של זנות. והמן ביקש שכלל ישראל יחטאו בחטא של זנות, משום שהוא ידע, "אלהיהם של אלו שונא זימה", ואם הם יחטאו בזנות, יצליח להשמיד ולהרג ולאבד כל היהודים. וכך הוה, שאחר שכלל ישראל חטאו המן היה ביכלתו להשמיד ולהרוג את כל היהודים.

ושב מאחריך

והאריך החפץ חיים בענין זה, דמי שאינו נזהר בשמירת ענינים אלו זה סיבה שהקב"ה מסלק שמירתו מעליו. דכתיב (דברים כג, טו): "**ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך**", וז"ל הח"ח: "הכתוב מדבר בענין הצניעות, ובקדושת המחנה. ונשתבחה בזה מדת הצניעות יותר מכל המדות המשובחות, עד שהקב"ה, ענש על המדה הזו ב"ושב מאחריך", **כלומר שישלך חלילה השגחתו מזה שאינו מתנהג במדה זו, ולא אמר כן בשאר המדות**, ללמדנו שזאת המדת הנעלה מכולן, ודדא ביה כולא ביה", עכ"ל. דברים נוראים! השומר עצמו בענייני קדושה [פרישות מעריות, שמירת העיניים, שמירת המחשבה, צניעות וכדומה], זוכה להשגחת השי"ת. אבל חו"ש מי שאינו שומר עצמו מענינים אלו, זו סיבה שהקב"ה מסלק השגחתו מעליו.

ולפי זה ביאר הנתיבות המשפט שזהו כוונת חז"ל "וששון זו מילה", שאין הכוונה שהיה גזירה שלא יקיימו מצות מילה, אלא שכיון שחטאו בעריות שהוא פגם האות ברית קודש לא קיימו מצות מילה. שזהו העיקר קיום של מצות מילה. כמו שכתב הב"ח (י"ד סי' ר"ט) וז"ל: "**כי עיקר המצוה להיות עליו אות ברית קודש מאותיות שמו הקדוש יתברך לשמור את כל גופו מכל טומאת עריות**", עכ"ל. הרי מפורש בדבריו, שעיקר קיום מצות מילה הוא לשמור עצמו מטומאת עריות.

וכיון שכלל ישראל חזרו בתשובה מחטאים אלו, זכו לישועה. וזהו כוונת חז"ל "וששון זו מילה", שחזרו כלל ישראל לקיים מצות מילה, ולשמור עצמם מטומאת העריות.

פורים שמח!!